

1 **Vihreiden ohjelma eduskuntavaaleihin 2007**

3 **Vihreys on rohkeutta, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta**

5 Vihreä politiikka on **rohkeaa**. Se tarjoaa ratkaisuja aikamme vaikeimpiin ongelmiin:
6 ilmastonmuutokseen, työelämän epävarmuuteen ja ihmisten eriarvoistumiseen.

8 Vihreä politiikka on **vastuullista**. Se ulottuu yli vaalikausien ja valtiorajojen. On tehtävä
9 päätöksiä, joista voi ylpeänä kertoa lapsenlapsille.

11 Vihreä politiikka on **oikeudenmukaista**. Se yhdistää heikoimpien puolustamisen, ympäristön
12 suojelemisen ja erilaisuuden kunnioittamisen.

14 Ajamme niiden etuja, jotka eivät saa omaa ääntään kuuluviin: tulevien sukupolvien, luonnon,
15 maamme vähäväkisten ja maailman köyhien. Luonnon ja ihmisen tasapaino tuo myös
16 turvallisen tulevaisuuden.

20 **Laatua elämään** 21 **palveluista, sivistyksestä ja kulttuurista**

23 *Jokainen ihminen on arvokas. Sivistynyt yhteiskunta kunnioittaa erilaisuutta ja pitää erityistä*
24 *huolta heikoimmista. Jokaisella on oikeus toimeentuloon, joka takaa inhimillisen elämän.*
25 *Yhteiskunnan reiluus näkyy arjessa hyvinä palveluina. Sivistys ja kulttuuri kuuluvat kaikille.*

27 Osalla väestöstä menee taloudellisesti paremmin kuin koskaan. Kaikki eivät kuitenkaan ole
28 päässeet osallisiksi kasvun hedelmistä. Erityisen heikosti menee niillä, joiden toimeentulo on
29 riippuvainen sosiaaliturvasta.

31 Hallitus on käyttänyt valtaosan taloudellisesta liikkumavarasta hyvätuloisten
32 veronkevennyksiin. Tulonsiirtoihin ei ole jäänyt varaa. Köyhien määrä on Suomessa
33 kaksinkertaistunut kymmenen viime vuoden aikana. Noin puoleen miljoonaan köyhään
34 kuuluu pitkäaikaistyöttömiä, eläkeläisiä ja opiskelijoita, mutta myös työssäkäyviä.

36 Suhteellisesti eniten on yleistynyt lapsiperheiden köyhyys. Tiukimmille ovat joutuneet
37 monilapsiset perheet ja yksinhuoltajat. Jo lapset ja nuoret jakautuvat hyvin toimeentuleviin ja
38 köyhiin, ja lähes joka viides lapsi on vaarassa syrjäytyä. Suomeen on syntymässä lasten
39 luokkayhteiskunta. Sen estämiseksi köyhien lapsiperheiden tulonsiirtoja on pikaisesti
40 korotettava. Lisäksi erilaisia perheitä on kohdeltava tasavertaisesti. Nais- ja miespareille on
41 taattava oikeus adoptioon ja avioliittoon.

44 Yhteiskuntamme ikääntyy. Se nähdään yleensä kielteisenä asiana, mutta me haluamme nähdä
45 ikääntymisen myös voimavarana. Se edellyttää, että eläkeläisten perustoimeentulo on
46 turvattu. Lasten hoitaminen kotona ei aikaisemmin kerryttänyt eläkettä ja naisten palkkataso
47 on ollut miesten palkkoja alempi. Siksi naisten eläke on keskimäärin vain kaksi kolmasosaa
48 miesten eläkkeestä. Pienimpiä eläkkeitä on korotettava ja naisten eläketurvaa on
49 parannettava.

51 Veroja ei pidä alentaa palveluiden kustannuksella. Laadukkaat julkiset palvelut ovat kaikkien
52 etu, mutta erityisesti niitä tarvitsevat heikoimmat. Yhteiskunnassamme haavoittuvimpia ovat

- 53 palkkatyön ulkopuolelle jääneet: vanhuksset, lapset, sairaat, mielenterveyspotilaat,
54 vaikeavammaiset ja pitkäaikaistyöttömät.
55
- 56 Toistuvien säästökuurien sijaan tulee kehittää näiden ihmisten elämää helpottavia palveluita.
57 Vammaisen itsenäinen elämä tai mielenterveyskuntoutujan arki onnistuu usein vain
58 yhteiskunnan erityistuella. Valtio ei saa jättää kuntia tuuliajolle, vaan sen on turvattava
59 riittävä rahoitus hyvinvointipalveluihin.
60
- 61 Palveluihin tulee panostaa, koska se on paitsi reilua myös taloudellista. Ongelmia on
62 halvempaa ehkäistä ennalta kuin korjata jälkepäin. Esimerkiksi yhden syrjäytyneen nuoren
63 aiheuttamalla kuluilla palkkaisi monta koulunkäyntiavustajaa.
64
- 65 Tulevaisuudessa meidän on tarjottava inhimillistä hoitoa yhä suuremmalle joukolla
66 vanhuksia. Panostamalla ennalta ehkäisevään liikuntaan parannetaan ihmisten elämänlaatua
67 ja säästetään sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Turvaamalla omaishoitajien tulot ja
68 jaksaminen vähennetään kalliin laitoshoidon tarvetta.
69
- 70 Päävastuu peruspalveluiden järjestämisestä on kunnilla – ja niin tulee olla vastedeskin. Moni
71 palvelu on luonteeltaan sellainen, että sitä ei voi tuotteistaa tai tilata ulkopuolelta.
72 Esimerkiksi kirjaston palveluita ei voi tuotteistaa vain kirjojen lainaamiseksi; siellä myös
73 luetaan lehtiä, kohdataan ihmisiä, käydään internetissä. Kaikelle ei voi laittaa hintaa.
74
- 75 Kaikissa kunnissa palveluita tilataan myös ulkopuolelta. Silloin pitää olla viisautta arvioida,
76 mitä kannattaa ostaa ja miten – ja mistä. Esimerkiksi lastensuojelujärjestöillä on ylivertaista
77 osaamista tuottaa palveluita omalla alallaan. Kuntien tulee kilpailuttaessa voida valita,
78 hankkivatko ne palvelunsa voittoa tuottavilta vai yleishyödyllisiltä yhteisöiltä.
79
- 80 Iso osa kuntien vallasta on karannut valtuustoilta sekavalle joukolla kuntien välisiä
81 yhteistyöelimiä. Parempi vaihtoehto on siirtää päätöksenteko esimerkiksi terveydenhoidosta
82 maakunnille ja valita maakuntavaltuusto suorilla vaaleilla. Vallan ja vastuun on kuljettava
83 käsi kädessä.
84
- 85 Vihreille elävä kulttuuri on sekä itseisarvo että väline hyvään elämään. Kulttuurin tulee olla
86 osa arkea ja kuulua peruspalveluihin. Sitä kautta syntyy luova yhteiskunta. Elävästä
87 kulttuuritarjonnasta on tullut myös yksi alueiden ja kaupunkien menestystekijöistä.
88
- 89 Koulutuksen tulee tulevaisuudessakin olla maksutonta, jotta lapsen menestys elämässä ei
90 riipu vanhempien varallisuudesta. Peruskoulutuksen on oltava laadukasta, ja
91 monikulttuurisuuden tulee näkyä myös kouluissa. Kouluviihtyvyyttä tulee parantaa
92 luokkakokoja pienentämällä, taito- ja taideaineita lisäämällä sekä kehittämällä aamu- ja
93 iltapäivätoimintaa.
94
- 95 Koulutus ja osaaminen ovat Suomen valtteja globaalissa kilpailussa. Opintorahaa on
96 korotettava, jotta opiskelijat voivat keskittyä päätehtäväänsä, opiskeluun. Lukukausimaksut
97 olisivat askel väärään suuntaan, jos haluamme houkuttaa Suomeen lisää ulkomaalaisia
98 opiskelijoita. Tuottavuuden nimissä ei pidä vähentää opettajien määrää ja heikentää
99 koulutuksen laatua.
100
- 101 ***Vihreät haluavat***
- 102 • helpottaa lapsiperheiden elämää nostamalla pienintä vanhempainpäivärahaa, lapsilisä ja
103 elatustukea
- 104 • korottaa työmarkkinatukea ja vähentää siten tarvetta harkinnanvaraiseen toimeentulotukeen
- 105 • parantaa köyhimpien eläkeläisten perusturvaa korottamalla kansaneläkkeitä

- 106 • parantaa naisten eläketurvaa muuttamalla avioliittolainsäädäntöä siten, että avioliiton aikana
- 107 kertynyt eläketurva jaettaisiin avioerossa tasan puolisoitten kesken
- 108 • vähentää alkoholin aiheuttamia haittoja korottamalla väkevien alkoholijuomien verotusta
- 109
- 110 • edistää vaikeavammaisten oikeutta henkilökohtaiseen avustajaan
- 111
- 112 • varmistaa mielenterveyskuntoutujille mahdollisimman aikainen pääsy hoitoon
- 113
- 114
- 115 • taata omaishoitajille yhtäläiset mahdollisuudet koko maassa siirtämällä tuen maksaminen
- 116 Kelalle
- 117
- 118 • turvata järjestöjen palvelutuotanto antamalla kunnille mahdollisuus kilpailutettaessa suosia
- 119 yleishyödyllisten yhteisöjen palveluja
- 120 • poistaa pääsymaksut valtion museoista
- 121 • turvata kirjastojen toiminta lähipalveluna
- 122 • parantaa koulutuksen laatua lisäämällä peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen rahoitusta
- 123 • korottaa opintorahaa ja huolehtia siitä, että korkeakouluissa riittää opettajia
- 124
- 125
- 126
- 127

128 **Talous valjastettava**

129 **tukemaan hyvinvointia, työllisyyttä ja tasa-arvoa**

130

131 *Vihreille talous on työkalu, jota tulee käyttää parantamaan elämänlaatua ja edistämään*

132 *kestävää kehitystä. Vihreä kilpailukyky perustuu mm. palveluinnovaatioille, ympäristö- ja*

133 *energiateknologialle ja vireille pienyrityksille. Työnteon pitää olla aina kannattavaa ja työstä*

134 *pitää saada säällistä palkkaa. Sosiaaliturvan on oltava reilu myös pätkätyöläisille. Naisille*

135 *ja miehille on taattava yhtäläinen oikeus osallistua työhön ja perhe-elämään.*

136

137 Suomen tulee aktiivisesti pyrkiä ympäristö- ja energiateknologian edelläkävijäksi. Meillä on

138 kaikki edellytykset napata osamme alan kovaa vauhtia kasvavista maailmanmarkkinoista ja

139 edistää samalla ekoinnovaatioiden leviämistä. Globaalissa maailmassa menestyminen

140 edellyttää voimakasta sitoutumista koulutukseen ja tutkimukseen sekä rohkeutta suosia

141 kestäviä innovaatioita kotimarkkinoilla.

142

143 Uusiutuviin energialähteisiin panostamalla voidaan Suomeen luoda kymmeniä tuhansia

144 työpaikkoja. Edistämällä pelto- ja metsäenergian käyttöönottoa luodaan kipeästi kaivattuja

145 työpaikkoja ja elinvoimaa maaseudulle. Tukemalla voimakkaasti kotimaista

146 tuulivoimateollisuutta vahvistetaan tulevaisuuden kasvualoja. Vapaa-ajan lisääntyminen,

147 kaupungistuminen ja koulutustason nousu ovat nostaneet kulttuurialat tulevaisuuden

148 kasvualoihin. Luovuudesta on tehtävä yksi Suomen talouskasvun keskeisistä perusteista.

149

150 Toimivassa taloudessa yritykset kantavat osansa yhteiskunnallisesta vastuusta. Tämä on

151 tulevaisuudessa aito kilpailuetu. Vastuulliseen kilpailukykyyn kuuluu elinympäristöstä

152 huolehtiminen. Siihen kuuluu myös se, että ihmiset saavat riittävästi lepoa, pysyvät terveinä

153 ja huolehtivat sekä itsestään että toisistaan. Globaalissa maailmassa menestyvät ne, jotka

154 pystyvät synnyttämään avoimen ilmapiirin luovuudelle ja uusille ideoille.

155

156 Pientä muutaman hengen yritystä tulee kohdella eri tavalla kuin suurta teollisuuslaitosta.

157 Pienyrittäjille on luotava oma lainsäädäntö turhan byrokratian karsimiseksi. Yrittäjien

158 jaksamista on parannettava edistämällä heidän mahdollisuuksiaan palkata yritykseen
159 ulkopuolinen työntekijä. Pienyrittäjien, erityisesti naisyrittäjien, edellytyksiä yhdistää työ- ja
160 perhe-elämä tulee parantaa sosiaalilainsäädäntöä kehittämällä.

161
162 Harmaata taloutta vastaan on taisteltava sinnikkäästi. Harmaasta taloudesta kärsivät niin
163 velvoitteistaan huolehtivat yrittäjät kuin epäreilusti kohdellut työntekijät. Suuri häviö on
164 myös valtio, joka menettää verotuloja.

165
166 Parempaa työllisyyttä ei voi rakentaa ainoastaan vientisektorin tai korkean teknologisen
167 osaamisen varaan. Työttömyyden nujertamiseksi ja hyvinvointivaltion säilyttämiseksi
168 tarvitsemme myös työpaikkoja, jotka eivät vaadi huippuosaamista. Edistämällä yksityisiä
169 palveluita luodaan työtä tavallisille ihmisille. Samalla tuetaan kotimaista työtä, jota ei voida
170 siirtää muualle. Sama koskee lähiruokaa. Lähiruoan käytön edistäminen tuo paikallista
171 työllisyyttä, vähentää kuljetuksia ja lisää luottamusta ruoan turvallisuuteen.

172
173 Kulutusta on suunnattava tavaroista palveluihin, jotta talouskasvun aiheuttamia
174 ympäristöhaittoja voidaan vähentää. Työn verotusta voidaan keventää, jos samalla turvataan
175 palveluiden rahoitus ympäristöveroja korottamalla. Vihreä verouudistus lyö kaksi kärpäästä
176 yhdellä iskulla: se helpottaa työllistämistä ja vähentää ympäristökuormitusta.
177 Veronkevennykset on ohjattava ensi sijassa pienituloisille.

178
179 Sosiaaliturva kaipaa radikaalia uudistamista. Työn ja sosiaaliturvan yhdistäminen pitää tehdä
180 mahdolliseksi. Lisäksi sosiaaliturva on rakennettava niin, että se on reilu myös niille, joilla ei
181 ole pysyvää työsuhdetta. Perustulo tarjoaa kaikille perusturvan, joka on nykyistä
182 tukiviidakkoa selkeämpi ja reilumpi ja helpottaa pätkätyöläisten talouden suunnittelua. Se
183 myös poistaa sosiaalibyrokratiaan liittyvän nöyryytyksen ja kannustaa työntekoon.

184
185 Työhön kannustavasta perustulosta hyötyvät kaikki, sillä se tekee kannattamatonta työtä
186 kannattavaksi ja poistaa kannustinloukkuja, mikä kohentaa työllisyyttä. Perustulo parantaa
187 erityisesti yrittäjien, taiteilijoiden, kotivanhempien ja epätyypillisessä työsuhteessa olevien
188 sosiaaliturvaa. Näin se tukisi osaltaan yritteliään ja luovan, kulttuuriin ja palveluihin
189 panostavan talouden syntymistä.

190
191 Työelämän tasa-arvoa on parannettava. Naisten palkat ovat samallakin alalla miesten
192 palkkoja pienemmät ja naisten on vaikeampi päästä julkisen sektorin tai yritysten
193 huippupaikoille. Kuntien ja valtion tulee näyttää esimerkkiä sukupuoltenvälisten
194 palkkaerojen poistamisessa. Lasikattoilmiötä voidaan lieventää käyttämällä
195 sukupuolikiintiöitä.

196
197 Nuorten naisten syrjintä työmarkkinoilla on saatava loppumaan. Perheen perustamisesta
198 syntyvät kustannukset on jaettava aidosti kaikkien työntekijien kesken. Samalla isiä on
199 rohkaistava osallistumaan perhe-elämään nykyistä enemmän. Tasa-arvosta hyötyvät lopulta
200 kaikki. Nuoret naiset pärjäävät paremmin työmarkkinoilla, miehet taas saavat enemmän sijaa
201 vanhempina. Yhteiskunnan on joustettava, jotta vanhemmat voivat viettää aikaa lastensa
202 kanssa.

203
204 Ei ole reilua, että työ on määräaikainen vaikka työn tarve on pysyvä. Perusteettomien
205 pätkätyöiden teettämisestä on päästävä eroon ja niiden karsinta on aloitettava valtion
206 työsuhteista.

207
208 ***Vihreät haluavat***

209 • vahvistaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä lisäämällä panostuksia ympäristö- ja
210 energiateknologian tutkimiseen ja kehittämiseen

- 211 • edistää uusiutuvien energialähteiden kysyntää ottamalla käyttöön syöttötariffit eli
- 212 hintatuetut ostovelvoitteet
- 213 • tukea omakotitalojen asukkaita siirtymään kestäviin energiaratkaisuihin kuten maalämpöön
- 214 ja pelletteihin
- 215 • luoda maaseudulle työpaikkoja siirtämällä kesantopellot energiakasvien viljelyyn
- 216 • edistää pienyrittäjyyttä luomalla sille erillinen lainsäädäntö
- 217 • luoda uusia työpaikkoja pienentämällä ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän
- 218 sosiaaliturvamakua
- 219 • parantaa pienyrittäjien mahdollisuuksia yhdistää työ ja perhe lainsäädäntöä tarkistamalla
- 220 paranevat
- 221 • tukea lähiruokaa alentamalla sen arvonlisäveroa
- 222 • vähentää talouskasvun aiheuttamia haittoja siirtämällä verotuksen painopistettä työn
- 223 verotuksesta ympäristöhaittojen verottamisen
- 224 • pienentää tuloeroja suuntaamalla veronkevennykset pienituloisille
- 225 • uudistaa sosiaaliturvaa ja edistää työntekoa perustulolla
- 226 • vähentää sukupuolten välisiä palkkaeroja parantamalla luottamusmiesten mahdollisuuksia
- 227 puuttua palkkasyrjintään
- 228 • lopettaa nuorten naisten syrjimisen työmarkkinoilla jakamalla vanhemmuudesta aiheutuvat
- 229 kustannukset tasan kaikkien työnantajien kesken
- 230 • osoittaa nykyistä suurempi osa vanhemmuuteen liittyvistä vapaista isien käyttöön
- 231 • vähentää määräaikaisten työsuhteiden perusteetonta käyttöä antamalla esimerkiksi
- 232 ammattiliitoille paremmat mahdollisuudet puuttua perusteettomien määräaikaissuhteiden
- 233 käyttöön

234

235

236

237 **Luonnon ääni kuuluviin -**

238 **ihmisen hyvinvointi riippuu ympäristöstä**

239

240 *Ilmastonmuutos on pysäytettävä ja Itämeri pelastettava. Monimuotoista luontoa ei saa*
 241 *rosvota tulevilta sukupolvilta, ja eläimiä on kohdeltava eettisesti kestävällä tavalla. Vanhat*
 242 *metsät, saasteeton ilma ja puhdas vesi ovat rikkauksia, joiden eteen pitää tehdä töitä. Kun*
 243 *muut puhuvat, me vihreät teemme.*

244

245 Ilmastonmuutos on suurin uhka ihmiskunnan hyvinvoinnille. Päätäväisellä politiikalla
 246 maapallon lämpeneminen voidaan rajoittaa kahteen asteeseen. Siksi maailman ilmastopäästöt
 247 on puolitettava vuosisadan puoliväliin mennessä. Mukaan on saatava kaikki suurimmat
 248 saastuttajat. Vastuullisessa ilmastopolitiikassa aikahaitari ei ole vaalikausi vaan vuosisata.

249

250 Suomessa tavoitteeksi on asetettava päästöjen leikkaaminen viidesosaan vuoteen 2050
 251 mennessä.

252 Kotimaisen, uusiutuvan energian osuus energian kokonaiskulutuksesta on tuplattava 20
 253 vuodessa. Se onnistuu kunnianhimoisella mutta realistisella ilmastopolitiikalla.

254

255 Päästökauppa on periaatteessa tehokas tapa vähentää päästöjä. Sen toteutuksessa on kuitenkin
 256 tehty pahoja virheitä. Energiayhtiöiden voitot ovat turvonneet, mutta investointeja
 257 uusiutuvaan energiaan ei ole liiemmin näkynyt. Kilpailu sähkömarkkinoilla ei toimi riittävän
 258 hyvin, mikä nostaa sähkön hintaa. Päästöoikeudet on huutokaupattava ja energiayhtiöiden
 259 ansiottomat voitot pantava verolle. Tuottoja tulee ohjata uusiutuvien energialähteiden
 260 käyttöönottoon.

261

262 Öljyn hinta nousee väijäämättä, ja kilpailu energiasta käy yhä kovemmaksi. Meidän tulee

263 vahvistaa energiaomavaraisuutta ja laatia suunnitelma öljyriippuvuudesta irtautumiseksi.
264
265 Suomessa energian kulutus jatkaa yhä kasvuaan, toisin kuin vaikka Ruotsissa ja Tanskassa.
266 Energian käytön tehostaminen ja säästö on nostettava politiikan kärkeen. Tehokkuutta
267 voidaan lisätä merkittävästi rakentamisen energianormeilla, tiedotuksella ja taloudellisilla
268 kannustimilla.
269
270 Kun energiankäytön tehostamiseen ja uusiutuviin satsataan riittävästi, emme tarvitse
271 lisäydinvoimaa – sen paremmin kotimaahan kuin tuontina Venäjältä. Emme halua Suomeen
272 uraanikaivoksia emmekä lisää ydinjätettä. Ihmisten pitää voida luottaa siihen, että heidän
273 mielipiteillään on merkitystä ja kotiseutu on turvallinen asua myös tulevaisuudessa.
274
275 Liikkumisen tarvetta tulee vähentää fiksulla yhdyskuntasuunnittelulla ja etätyön
276 edistämisellä. Yksityisautoilulle tulee tarjota houkuttelevia vaihtoehtoja niin
277 suurkaupungeissa kuin maaseudullakin. Vihreässä Suomessa yhä useampi voi valita,
278 meneekö kauppaan jalan tai pyörällä, käyttääkö työmatkalla junaa vai autoa.
279 Pääkaupunkiseudulla pitää ottaa käyttöön ruuhkamaksut. Samalla autoilulle on tarjottava
280 houkuttelevia vaihtoehtoja. Se tarkoittaa joukkoliikenteen kunnianhimoista kehittämistä:
281 uusia ratoja, lisää bussivuoroja ja esteettömiä kulkuvälineitä.
282
283 Vihreä liikennepolitiikka vähentää riippuvuutta öljystä. Autoilun verotus on porrastettava
284 tiukasti päästöjen mukaan. Näin ihmisiä kannustetaan valitsemaan vähäpäästöisiä ja
285 energiatehokkaita autoja. Hyöty näkyy kuluttajan kukkarossa pienentyneenä bensalaskuna.
286 Samalla biopolttoaineiden käyttöönottoa on vauhditettava.
287
288 Jätteiden hyödyntämisessä ensisijaista on jätteen synnyn vähentäminen, sitten kierrätys.
289 Jätteen hyödyntäminen energiana voi olla joissakin tilanteissa perusteltua, mutta silloin
290 hyödyntäminen on mitoitettava niin, että jätteen synnyn ehkäisylle jää oikeasti tilaa.
291 Sekajätteen massapolttota ei tule hyväksyä, koska se ei istu suomalaiseen
292 energiajärjestelmään.
293
294 Uuden teknologian ja taloudellisen ohjauksen avulla yhteiskunnan ekotehokkuutta voidaan
295 lisätä merkittävästi. Näin luodaan enemmän hyvinvointia vähemmillä päästöillä, jätteillä ja
296 energian kulutuksella. Arjen kiireiden keskellä vihreän vaihtoehdon valitseminen pitää tehdä
297 ihmiselle helpoksi ja mukavaksi – ja halvaksi.
298
299 Suomen metsissä elää noin tuhat uhanalaista lajia. Etelä-Suomen metsät tarvitsevat oman
300 suojeluohjelman, jolla voidaan turvata sekä luonnon monimuotoisuus että vaalia metsien
301 virkistyskäyttöä. Samalla on turvattava yksityismetsien vapaaehtoisen suojelun rahoitus.
302 Metsätaloutta on kehitettävä paremmin luonnon huomioon ottavaksi. Suurpetokanta koko
303 Suomessa on oltava kestävällä tasolla alueellisia keskittymiä välttäen. Suurpetojen
304 aiheuttamat vahingot on korvattava täysimääräisesti.
305
306 Lajikirjon lisäksi on tärkeää huolehtia yksittäisten eläinten hyvinvoinnista. Kaikille eläimille
307 tulee taata mahdollisuus käyttäytyä luontaisesti, myös tuotanto-oloissa. Kotieläintalouden
308 luomutuotantoa on lisättävä ja askelia luonnonmukaisempaan eläintuotantoon on otettava
309 myös tavanomaisessa tuotannossa, jossa eläinten hyvinvointia uhkaa pyrkimys yhä
310 halvempiin tuotantokustannuksiin.
311
312 Itämeren hälyttävä tila vaatii ripeitä toimia. Kotimaisin voimin on vähennettävä erityisesti
313 maatalouden, kalankasvatuksen ja liikenteen päästöjä. Yhdessä muiden Itämeren maiden
314 kanssa on pienennettävä öljyonnettomuuden riskiä, tuettava jätevesien puhdistamista
315 Venäjällä ja vähennettävä maatalouden päästöjä. Itämeressä on voitava uida ilman pelkoa

316 myrkyllisistä levistä.

317

318 **Vihreät haluavat**

319 • laatia suunnitelman öljyriippuvuudesta irtautumiseksi vuoteen 2030 mennessä

320 • säättää energiansäästölain ja puolittaa uusien rakennusten energiatarpeen

321 • ohjata päästökaupan tuottoja uusiutuvien energianlähteiden kehittämiseen

322 • uudistaa vanhentuneen kaivoslain ja turvata ihmisten mahdollisuuden vaikuttaa

323 lähiympäristöönsä

324 • kannustaa valitsemaan vähäpäästöisiä autoja porrastamalla autoilun verotus päästöjen

325 mukaan ja poistamalla dieserveron

326 • ottaa käyttöön ruuhkamaksut pääkaupunkiseudulla

327 • parantaa julkista liikennettä lisäämällä merkittävästi joukkoliikenteen ja ratahankkeiden

328 rahoitusta

329 • vähentää jätteiden syntymistä perustamalla materitehokkuuden palvelukeskuksen ja

330 laittamalla jätteenpolton sekä yksityiset kaatopaikat verolle

331

332 • ohjata jätteiden energiakäyttöä siten, että se ei vaaranna sähkön ja lämmön yhteistuotantoa

333 ja että se kannustaa vähentämään jätteitä

334 • laatia suojeluohjelman Etelä-Suomen metsille ja turvata vapaaehtoiseen metsiensuojelun

335 rahoitus

336 • poistaa omavastuun suurpetovahingoilta

337 • korvata eläinten hyvinvoinnin kannalta ongelmallisimmat tuotantomuodot kuten

338 nykymuotoisen tehobroilerituotannon eettisesti kestävimmillä tuotantotavoilla

339 • vähentää Itämeren kuormitusta parantamalla maataloustuen ympäristöohjaavuutta

340

341

342

343 **Reilu globalisaatio -**

344 **turvallisuus syntyy oikeudenmukaisuudesta**

345

346 *Ihmiskunta on vauraampi kuin koskaan, joten meillä on varaa turvata ruoka ja koulutus*

347 *jokaiselle maailman lapselle. Globalisaatiolle on saatava reilummat pelisäännöt ja*

348 *maailman asioista on päätettävä nykyistä demokraattisemmin. Turvallisuuden vahvistaminen*

349 *tarkoittaa köyhyyden poistamista, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja panostusta konfliktien*

350 *ehkäisyyn jo ennalta. Monikulttuurisuus on rikkaus myös syntyperäisille suomalaisille.*

351

352 Ihmiskunnalla on varaa lähettää kaikki lapset kouluun, antaa kaikille tarvitseville tiedot

353 ehkäisystä ja poistaa äärimmäinen köyhyys maailmasta. Meillä Suomessa on varaa korottaa

354 kehitysapu YK:n esittämälle tasolle. Kehitysyhteistyö ei kuitenkaan yksin riitä. Myös

355 maailmankaupan rakenteita on muutettava reilummiksi. Köyhemmille maille pitää luoda

356 mahdollisuuksia saada omia tuotteitaan maailmanmarkkinoille. Maailman kansainvälisiä

357 rahoituslaitoksia on demokratisoitava vahvistamalla kehitysmaiden edellytyksiä osallistua

358 neuvotteluihin tasavertaisina kumppaneina.

359

360 Euroopan unionia pitää kehittää niin, että sillä on paremmat mahdollisuudet vastata

361 globalisaation aiheuttamiin haasteisiin. Tarvitsemme vahvemman unionin puolustamaan

362 hyvinvointia ja ympäristöä – ja vähemmän unionin puuttumista asioihin, jotka sopivat

363 paremmin kansalliselle tai paikalliselle tasolle. EU:n tulee edistää kansainvälisesti sitovien

364 pelisääntöjen luomisesta valtioille ja yrityksille.

365

366 Moniin uhkakuviin kuten ympäristökatastrofeihin, terrorismin uhkaan tai sortuviin valtioihin

367 ei voi vastata sotilaallisilla liittoumilla. Emme tarvitse turvallisuutemme varmistamiseksi

- 368 Naton jäsenyyttä, vaan yhteistyötä sen estämiseksi, etteivät uudet uhat muutu todeksi. YK:n
369 mahdollisuuksia puuttua maailman turvallisuusuuhkiin on parannettava.
- 370
- 371 Euroopan unionilla on käytössään laaja työkaluvalikoima konfliktien ehkäisyssä.
372 Laajentuminen, diplomatia, kehitysapu, siviilikriisinhallinta sekä sotilaallinen kriisinhallinta
373 ovat kaikki keinoja ehkäistä kriisejä ennalta. EU-jäsenenä Suomen tulee aktiivisesti vaikuttaa
374 siihen, millaista turvallisuuspolitiikkaa unioni harjoittaa. Turvallisuus on ymmärrettävä
375 laajasti niin, että se käsittää mm. ympäristöuhat ja siviilikriisinhallintaan on panostettava
376 nykyistä enemmän. Ihmisoikeuksia on puolustettava rohkeasti ja väsymättä eikä terrorismin
377 torjunta ei saa tarkoittaa ihmisoikeuksien polkemista.
- 378
- 379 Osallistuminen unionin yhteiseen turvallisuuspolitiikkaan vahvistaa myös Suomen omaa
380 turvallisuutta. Suomessa voidaan seurata muiden unionimaiden jälkiä ja siirtyä pikkuhiljaa
381 kohti valikoivaa asevelvollisuutta. Samalla asepalveluksen sisältöä on uudistettava
382 vastaamaan paremmin uusia uhkia. Unionin jäsenenä Suomi on sitoutunut EU:n yhteisten
383 tavoitteiden ja etujen ajamiseen. Suomalaisen demokratian ja eduskunnan on kuitenkin
384 jatkossakin vastattava kaikista puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä.
- 385
- 386 Suomen on aktiivisesti tuettava ydinsulkusopimuksen toteutumista ja valvontaa. Ydinvoiman
387 rauhanomaisen käytön ja ydinaseiden leviämisen välillä on läheinen yhteys. Ydinaseiden
388 kontrolliin liittyvät kysymykset on siksi erotettava myös kansainvälisestä
389 atomienergiajärjestöstä. Laitonta asekauppaa ja pienaseiden leviämistä on pystyttävä
390 kontrolloimaan tehokkaammin. Ydinvoiman siviilikäytön levitessä lisääntyy riski
391 ydinaseiden leviämiseen myös terroristien käsiin. Jo siksi ydinvoiman käyttöä maailmassa
392 tulee vähentää.
- 393
- 394 Suomen on uudistettava ulkomaalaispolitiikkansa. Ulkomaalaispolitiikka ei ole ensisijaisesti
395 turvallisuuspolitiikkaa. Maahanmuuttopolitiikkaan kuuluvat olennaisena osana niin
396 työllisyyskysymykset, perhepolitiikka kuin kehitysyhteistyö. Turvapaikanhakijoiden kohtelua
397 on muutettava inhimillisemmäksi ja viranomaismenettelyä avoimemmaksi. Ihmiskaupan
398 uhrien asemaa on parannettava. Maahantuloa työn tai opiskelun perässä on helpotettava.
399 Työelämässä pääsee alkuun, vaikka ei osaisikaan täydellisesti kaikkia substantiivien
400 taiputusmuotoja.
- 401
- 402 Maahanmuuttajat rikastuttavat kulttuuriamme. Tarvitsemme parempaa kykyä kohdata
403 erilaisuutta itsessä ja muissa. Toisaalta uussuomalaisten on sitouduttava noudattamaan
404 maassa vallitsevia lakeja ja sääntöjä. Ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa ei voi polkea kulttuuriin
405 vedoten.
- 406
- 407 Kansainvälisten ympäristöongelmien ratkaiseminen edellyttää kaikkien valtioiden
408 yhteistyötä. Globaali ympäristöpolitiikka kaipaa vahvempaa vetäjää. YK:n alaisuuteen on
409 perustettava kansainvälinen ympäristöjärjestö.
- 410
- 411 ***Vihreät haluavat***
- 412 • nostaa Suomen kehitysyhteistyön YK:n esittämään 0,7 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä
413 • luoda kehitysavun rahoittamiseksi uusia ja innovatiivisia rahoitusjärjestelmiä kuten
414 kansainvälinen lentovero
415 • poistaa köyhimmille kehitysmaille haitalliset vientituet
416 • lisätä avoimuutta EU:ssa ja karsia byrokratiaa
417 • ajaa EU:ssa vähimmäistasoja yritys-, ympäristö- ja pääomaverotukseen
418 • perustaa turvallisuusneuvoston, joka vastaa sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden uhkakuvien
419 ja resurssien yhteensovittamisesta
420 • uudistaa YK-järjestelmää poistamalla viiden maan veto-oikeuden turvallisuusneuvoston

- 421 päätöksiin
- 422 • demokratisoida kansainvälisiä rahoituslaitoksia resursoimalla kehitysmaiden osallistumista
- 423 neuvotteluihin
- 424 • siirtyä valikoivaan asevelvollisuuteen ja kehittää asepalveluksen sisältöä
- 425 • karsia turvapaikanhakijoille myönnettäviä b-lupia ja kohtuullistaa luvan saaneiden asemaa
- 426 • parantaa ihmiskaupan uhrien asemaa pidentämällä heidän oleskelulupaansa
- 427 • helpottaa maahanmuuttoa työn ja opiskelun perässä mm. parantamalla ulkomaalaisten
- 428 mahdollisuuksia hakea työtä ja saada työlupa Suomesta käsin
- 429 • perustaa maailmaan ympäristöjärjestön edistämään kansainvälistä ympäristöpolitiikkaa
- 430
- 431